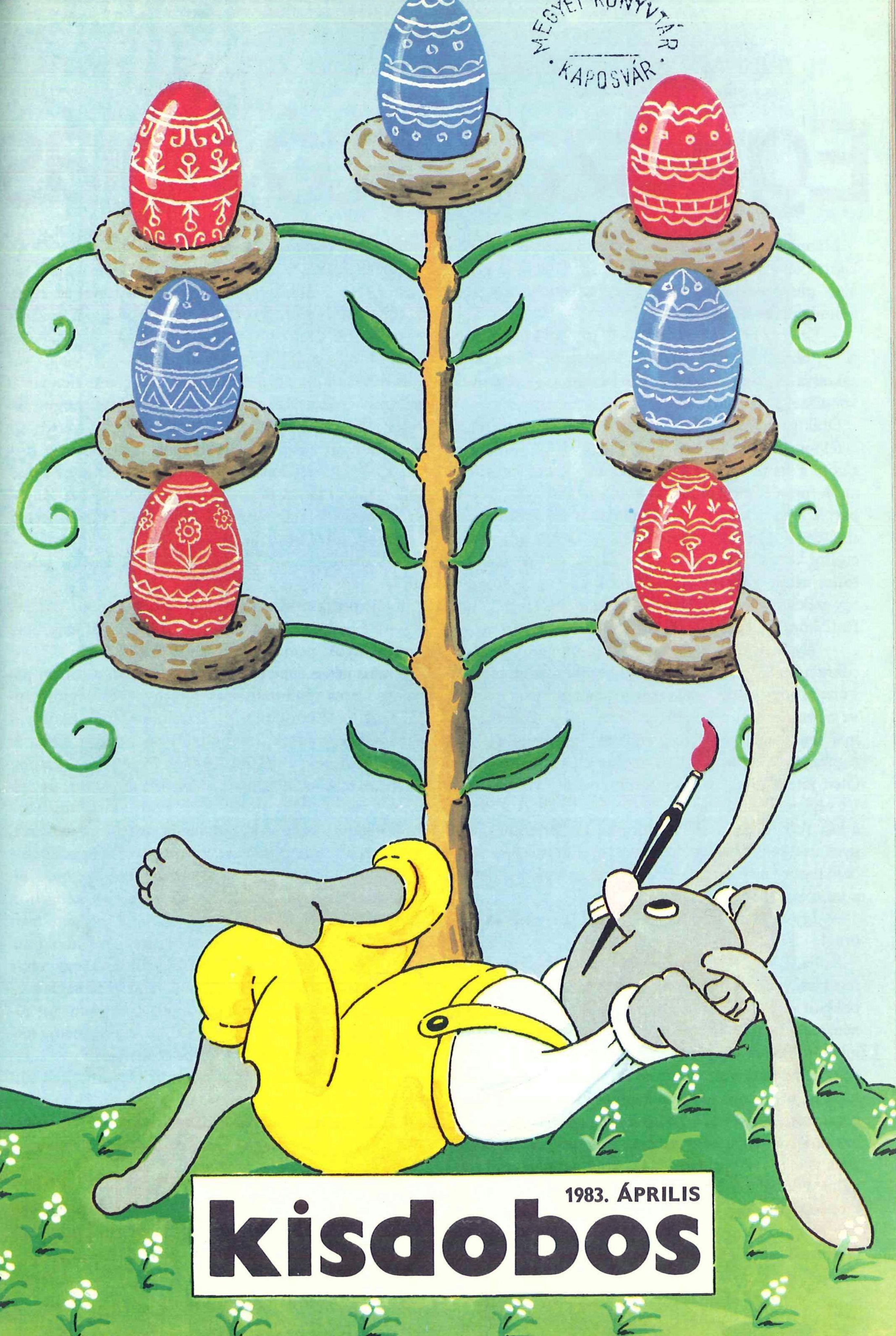

1983. ÁPRILIS
kisdobos

Egy szakajtó tojás

Március tizenharmadikán délben foszforos golyótól kapott lángra az egyik faluszéli ház nádteteje. Percek alatt puskaropogással teltek meg az utcák, mindenki a bunkerekbe menekült...

— Ezek az oroszok lesznek — dörmögte Marcin bátyja —, biztos, hogy az oroszok — hitegette önmagát bizakodva —, nem bombáznak — mondta —, csak a bevonulásukat fedezik.

Órákig rostokoltak a bunkerban, fáztak, dideregtek a félhomályban, a nyirkos föld alatt. Kint jó melegen sütött a nap, de nem mertek előbújni, amikor a kert alatt furcsán megzördültek az orgonabokrok. Marcin bátyja még a bunker deszkaajtaját is berántotta, vaksötétben fogództak egymásba... A bunker ajtaját ráncigálni kezdték kintről, Marcin bátyja egy darabig tartotta, aztán sóhajtva elengedte, az ajtó kivágódott, és egy szélesen vigyorgó fekete tatár dugta be a fejét, lőporfüstös ördög, a csizmaszárában hatalmas böllérkés.

— Nyemci jeszty? — kiáltotta, de amikor riadt arcukra nézett, s megadásra tartott kezükre, elvigyorodott, s intett, hogy kifele, maga meg a géppisztolyát előretartva nyomakodott a helyükre. Persze hogy a bunkerban már senkit sem talált, még szélesebb vigyorral ugrott a napfényre közéjük, s a kert végébe kiáltott a társainak. Öten jöttek még, övükben kézigránátok, Marcin bátyját végigtapogatták, aztán, hogy üresek voltak a zsebei, a ház fele mutogattak, a sírdogáló kis Annusnak rongyos zsebkendőt adott az egyik... Egy magas, vörös hajú legény megfogta az Édes fekete fejkendőjét, letolta a tarkójára, és felnevetett:

— Így vagy te szép asszony, anyuska, nem vagy te öreg!

Kolja, bár törte a nyelvet, jól tudott magyarul, beregszászi volt, magyar lány az anyja, a következő napokban ő lett a házban a tolmács, ő mondta el Annus nénjének, hogy nem kell már annyira reszketni, süssön inkább sok-sok tojásból rántottát, mert tegnap este óta nem ettek meleget, megéheztek, hosszú volt Csórtól idáig az út. Annus nénje félénksége csak Marcin bátyja parancsára engedett, mindig a Marcin bátyjának kellett rádörrentenie, hogy ne csak tébláboljon, hanem tegyen is már valamit, most is így volt, amíg be nem tuszkolta a kamrába a tojásért. Annus nénje ugyan nem mozdult volna az istennek sem. Az ura szavára azonban hatalmas szakajtó tojással tért vissza a konyhaasztalhoz. A katonák meleg vizet kértek, és prüszkölve mosakodtak egymás után a bádoglavórban, a vörös Kolja sebtében az Édes mellé telepedett, és kikérdezte a városról, a papáról, a gyerekekről... Közben az egyik katona odasomfordált Annus nénje szakajtója mellé, s egymás után inni kezdte a nyers tojásokat, úgy csúszott le egyik után a másik, de olyan gyorsasággal, hogy Annus nénje sikoltozni kezdett, mit képzelnek, honnan a pokol istenéből vegyen ő még annyi tojást, hogy rántottára is jusson, ha ez a legény megissza itt nyersen ezt a szakajtóra valót, nem lesz ugyan ebéd, ehetnek száraz kenyeret; de ekkor Kolja tizedes felállt, s megmarkolta haragosan a társa mellén a zubbonyt, a lányos arcú legényke meg szóhoz is alig jutott, csak hebegett-habogott, s azt ismételgette:

— Izvenyitye, továriscs szerzsant, ja ócseny galódnij...

Kolja pedig szabódott Annus nénjének:

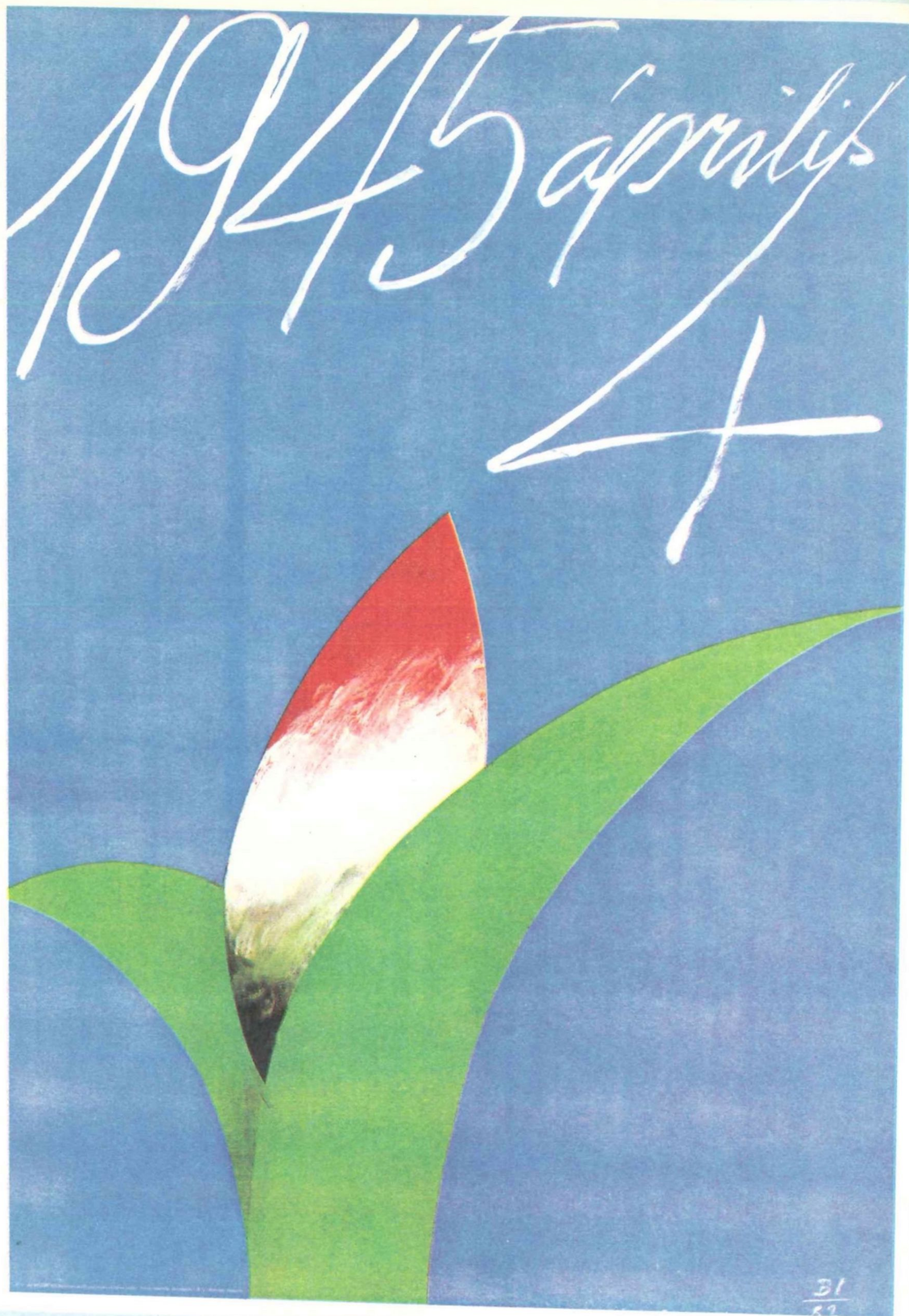
— Ne haragudj, mamuska, látod gyerek ez még, éhes farkaskölyök, nem bírja kivárni a főztödet.

Annus nénje éppen a katonák elé rakta a forrón párolgó, illatos rántottát, azok meg gyönyörűségtől káprázó szemmel körülülték az asztalt, s Marcin bátyját is enni hívták, amikor a kapu előtt duda szólt; Kolja és társai felkapták a fejüket, és már rohantak is, csapot-papot maguk után hagyva, mentek a kapuhoz, és szélesre tárták a nagy fekete autó előtt, amely továbbra is szaggatott dudaszóval nyomult befelé az udvarra, benne egy apró, szakállas tiszt ragyogó, nagycsillagos vállpánttal, fáradtan belesüppedve a hátsó ülésbe. Koljáék feszes „vigyázzban", a sofőr a terepet kémleli, a tábornok kicsit mosolyog, Annus nénje óbégat, mert a nagy fekete autó átgázolt a legszebb rózsabokrain. Már megint Marcin bátyjára volt szükség, hogy végre abbahagyja: „Ne gajdolj, Annus, mert megcsaplak — mondta a bátyja —, fontos is most az a nyamvadt rózsa, majd terem másik, no!" Ettől az Annus nénje megint elcsitult, s kétségbeesve kérdezte Koljától:

— Mondd, katona, most ennek is rántottát kell sütnöm?

— Rengeteget, mamus, amennyi csak van — súgta Kolja —, a tábornokom kicsi, de nagy étkű ember, és ő sem evett tegnap óta, azt hiszem.

Részlet **Pataky-Rácz Zoltán**
„Rögtön jövünk, csak meghalunk..."
című kisregényéből

Balogh István plakátja

Vas István: ÁPRILISI CSENGŐ

Áprilisi csengő négyszer csendül,
áprilisi bárány négyszer béget,
áprilisi szellő négyszer lendül,
nagy örömet hirdet boldog népnek.

Áprilisi csengő vígan csengjen,
áprilisi bárány szépen szóljon,
áprilisi szellő frissen lengjen,
sok-sok üde zászló fenn lebegjen.

BAKÓ ÁGNES: GÜLÜ APÓ

Nyár volt. A falu álmosan nyújtózkodott a poros melegben. Az üres utcán lassan kocogott előre egy szekér a doktorék háza felé.

Egy darabig álldogáltam a kerítés mellett, de nem akadt semmi néznivaló. A falu népe kinn dolgozott a határban. Most csépelik az uraság gabonáját. Ott lenne mit nézni; de hát onnan meg kurta szóval kergetik el a magamfajta szájtáti legénykéket.

Erre a gondolatra egyszeriben mehetnékem támadt. Szemügyre vettem a pergőcsigámat. Sárgán, fényesen gömbölyödött a tenyeremen. Jólesett ránézni is! Tegnap cseréltem Boda Jóskával egy sündisznóért. A sündisznót Gülü apó adta nekem. Sajnáltam is egy kicsikét, de hát, ha nem adom, nem lenne most pergőcsigám! Pedig sok van ám a Meisner boltjában; csak éppen senki sem vett volna énnekem belőle.

Egy légy piszkálódott a lábszáram körül, azt agyoncsaptam, aztán elhatároztam, hogy elmegyek Gülü apóhoz. Fejembe nyomtam apám rosszabbik kalapját, átbújtam a hátsó kerítésen, és megindultam a kertek alján Gülü apó kunyhója felé.

Gülü apó kint üldögélt a csőszkunyhó előtt, és vastag füstöt eregetett a pipájából. Mellette Boda Jóska kuporgott. A talpát szemlélgette, s időnként rányálazott a mutatóujjával. Alighanem imént szedett ki belőle Gülü apó valami tüskét.

Benyúltam a zsebembe. Előkotortam a csigámat.

— Nézze! — nyújtottam elé a tenyeremen.

— Láttam én azt már — legyintett az öreg.

— Ezt?!

— Azt. Még akkor láttam, amikor a Boda Jóskáé volt.

— Most az enyém.

— Az — intett. — A sün meg Jóskáé.

Megzavarodtam. Talán nem jól esik neki, hogy elcseréltem az ajándékát?! Nem nézett rám. Ült és pipázott. A pipafüstben ott lebegett a szemrehányás. Befelé sóhajtva a lábamat váltogattam. Még jó, hogy Kerekes Jancsinak semmi sem nyomta a szívét.

— Mesél-e? — kérdezte.

— Majd — bólintott az öreg és elnézett a vörösödő égbolt felé.

Csöndesség szakadt ránk. Csak néha zörrent egy-egy száradozó levél a kukoricásban. Mi Gülü apót néztük, ő meg valahová a messzeségbe figyelt. De mindig is így volt ez. Mintha nem is látott volna bennünket. Színtelen, öreg szeme hunyorogva kutatta a múltat, míg legörbülő kemény körmével belekotort a pipájába. S ha fakó hangján mesélni kezdett, úgy tűnt, mintha magában beszélne. Azt mondta el, amit az emberekről tudott.

Senki, talán még maga sem tudta, hány esztendőt ért meg. Csak arra emlékezett, hogy azóta csőszködik az uradalom kukoricásában, amikor az intéző úr kisebbik fiát először fürösztötte meg a bába; pedig az is lassacskán emberszámba kerül már.

Néztem Gülü apót, és egyre az járt a fejemben, hogyan maradhatott meg ennyi minden az öreg eszében, amikor nekem az is egy nap alatt kiszökik belőle, amit a tanító úr nádpálcája igyekszik beleverni?!

Gülü apó megkotorta a tüzet a kormos fazék alatt, amelyben nagy fortyogásban főtt valami, aztán kopott, rekedtes hangján belekezdett a történetbe, amely talán a vörösesszélű felhőkről jutott eszébe. Még csak oda sem fordult, amikor Máté Pista oldalgott felénk a kukoricásból. Épp csak szipákolt egyet, s mondta tovább, ahogy következett.

— . . . így volt, igaz volt, de milyen igaz! — még bólogatott is hozzá a reszketős fejével; aztán tenyerébe verte a pipahamut. Apró, fényes szeme Máté Pistára fordult.

— Te meg, öcsém, vedd ki a lajbid alól, ami nem oda való!

Pistára néztünk, akinek a nyaka vörösödni kezdett zavarában.

— . . . Én?!

— Gyere közelebb! — mondta szelíd szomorúsággal Gülü apó.

Pista odalépdelt eléje. Szemét a lábujjára szögezte, az arca lángolt. Gülü apó májfoltos, barna keze biztos mozdulattal a mellénye alá nyúlt, s kihúzott onnét egy gyöngyösfényű, zsenge kukoricát. Nézte, megforgatta, aztán messzire elhajította. Olyan messzire, hogy a koppanását sem hallottuk. Csak ezután mondta nagyon fáradt hangon, de úgy, hogy mindannyian magunkra értettük:

— Ne vedd el, fiam, azt, ami a másé.

— Van az uraságnak elég! — vágta oda keserűen Máté Pista.

— Van — mondta Gülü apó.

— Nem károsul senki ettől az egy csőtől! — Pista szeme menedékért járt közöttünk, de csak lehajtott fejeket látott. A hangja magasabbra ívelt. — Hát mi egy cső tengeri? Tán éhen vesznek az úrfiak?!

— Nem — rázta meg fejét az öreg.

— Hát akkor?

— Csak az a tied, Pista, amit becsülettel, a kezed munkájával kotorsz össze magadnak. Ez pedig nem úgy volt.

— De, hiszen csak egy cső...

— Megülné az az egy is a hasadat, ha megennéd. — Az öreg már nem nézett Pistára. Csöndesen ingatta a fejét, majd kis szünet után hozzátette: — Keresztben feküdne éjjel a gyomrodban, hidd el. Mivel orvul szedted.

S hogy Pista zavarodottan kaparászott lábujjával a porban, megbökte a pipája szárával.

— Hát annyira kívánod a főtt tengerit?

Máté Pista felnézett Gülü apóra, aztán a mellére hajlott a feje.

— Éhes vagyok... — sírta.

Egyszeriben nekem is megcsavarodott a gyomrom. Mintha csak én kiáltottam volna oda: éhes

vagyok! Mert én is tehettem volna. Az a híg leves meg a félkaréj kenyér régen átfutott már énrajtam is. Gülü apó erre sem szólt semmit. Megint csak a láthatárra hunyorított egyet vöröses szemhéja alól, aztán odatopogott a fazékhoz. Leemelte a fedelét, kis ideig kotorászott benne, majd kivett belőle egy cső puhára főtt kukoricát. Pistának nyújtotta.

— Tessék! Egyed!

Pista utánakapott, s ahogy beleharapott a gőzölgő, jószagú tengeribe, nekem úgy futott öszsze a számban a nyál, mintha odaparancsolták volna. Aztán az öreg újból belekotort a fazékába. Nekem is adott a kukoricából, Boda Jóskának is, Kerekes Jancsinak is. Csak ő nem evett. Azt mondta: nincsen már foga hozzá.

Csendesen baktattunk hazafelé a meleg alkonyatban. Gülü apón járt az eszem, de nem tudtam volna szavakba formálni, amit róla gondoltam.

Egyikőnk sem álmodta akkor, hogy az öreg búcsúvacsorája volt ez. Még le sem törték a kukoricát, már új csősz vigyázta az uradalmi jószágot; Gülü apó meg betegen feküdt szélverte kis kuckójában lenn, a faluvégen. Kijártunk hozzá, mert szerettük. Vigyáztunk, nehogy megvegye az isten hidege a fergeteges hóviharok idején.

Tavasz felé aztán lábraállt mégis. Gyengécskén ugyan, de kiült a rozoga kispadra a háza elé, s élvezte az ingyen meleget, amelyet a teremtő adott. Néhanapján melléje telepedett valamelyikünk, s megkérdezte:

— Mesél-e?

— Majd — intett ilyenkor, s régi szokás szerint hunyorogva a messzeségbe nézett.

Alig fordult egyet az esztendő kereke, ott kuporgott a templom legalsó lépcsőjén. Kifordított kalapja mellette, s ha valakinek arra jött kedve, belehullajtott egy-egy kopott kétfillérest.

A falu népe megint csak kint dolgozott az urasági földeken, s megint csak olyan álmos csöndességben ásítoztak a házak, mint esztendővel ezelőtt. A határban búgott a cséplőgép, nótázott is, akinek kedve volt rá, s én megint csak ott főttem a napon a házunk küszöbén tétlenkedve. Megvolt a csigám is. Ott lapult a zsebemben az üveggolyók között.

— No! — mondtam magamban — megnézem, mit csinál Gülü apó.

Fejembe nyomtam apám rosszabbik kalapját, s nekilódultam. Végigtalpaltam a kacskaringós sikátoron, végig a Fő-utcán a Templomtér felé.

Gülü apó — ahogy gondoltam is —, ott üldögélt a lépcső alján. Kalapja mellette, s benne néhány fillér. Üldögélt a napsütésben és aludt. Közelebb óvakodtam. Nem akartam felébreszteni. Nyitott tenyere fölfelé fordítva pihent a térdén. Valami fémesen csillant a mélyén, ahogy a nap odatűzött. Fölébe hajoltam, s kerekre nyílt a szemem.

Egy fényes pengő feküdt az öreg tenyerében!

Egyszeriben belém bújt az ördög. — No, most megtréfálom az öreget — kuncogtam. Vigyázva kiemeltem a pénzt a tenyeréből. Meg sem rezzent. Nevetve elinaltam, s egy vaskos orgonabokor mögül lestem, hogy ezután mi következik.

Az öreg feje előbbre billent egy araszkát, de tovább aludt. Kuncogva lapultam a bokor mögött. Csuda tréfa lesz ebből! Mekkora szemet mereszt majd Gülü apó, ha elébe állok a pengőssel!

Még jó, hogy én leltem rá, valami tolvaj is elvihette volna! Türelmetlenül vártam, mikor ébred már. Hogy tud valaki ilyen mélyen aludni?! Hiába, öreg már szegény. Azt sem vette észre, hogy kivettem a tenyeréből a pénzt. Bezzeg tőlem nem vehetné el senki! Még tréfából sem!

Szétnyitottam az öklömet. Rácsodálkoztam a pengősre. Úgy kellette ott magát a tenyeremen, mint egy kényes kisasszony. Én meg csak néztem. S minél inkább néztem, annál melegebb lett az a csuda nagy pénz a kezemben. Szinte lehúzta a kezemet, s a bőrömet is sütötte, mintha parázson hevítették volna. Rászorítottam mind az öt ujjamat, hogy ne lássam.

Csak ébredne már Gülü apó! De meg sem moccan. Ugyancsak mélyre hajlott a feje a nagy hőségben.

...Egy pengő! — sustorgott bennem hitetlenül. Mi mindent vehetnék én ezen, ha az enyém lenne! — De hát nem az enyém. Az öregé. Őneki adta valaki. Talán nem is tud róla. Talán már akkor is aludt, amikor beletették?!

Cudarul megizzadtam ott a bokor mögött. Az ingem nedves foltokban a testemhez tapadt, a homlokomról, s a nyakamról csorgott a víz. Gülü apó csak aludt és aludt.

Lassacskán párologni kezdett a huncutság belőlem. Mi értelme annak, hogy szegény öreggel tréfálkozzam? Aztán, míg megvitattam volna magammal, hogy lopjam vissza a pengőst Gülü apó tenyerébe, valami más jutott eszembe: mi történne, ha megjáratnám a pengőst addig, amíg az öreg alszik. Mert ki győzi azt kivárni, amíg egy öregember felébred? Legalább megnézem, mit vehetnék én érte, ha az enyém volna?!

Nyakamba kaptam a lábamat. Ugyancsak sza-

poráztam Meisner bácsi boltja felé. Mintha kergetne valaki! Pedig egy lélek sem járt az utcán.

...Végül is Gülü apó nem veheti rossznéven ha egy kicsit megjáratom a pénzét! Hiszen visszaadom...

...És ha nem adnám? Soha nem tudná meg, hogy elvettem!

— De hát visszaadom! — rikkantottam fennhangon, miközben ügetve talpaltam előre.

A bolt előtt aztán megálltam. Volt ott mindenféle, szinte látni is sok volt. Medvecukor húsz fillérért, pergőcsiga ötvenért; aztán savanyú cukor meg kis ostor.

Vehetnék én ezért a pengősért itt mindenből!... Csak... Hát aztán?!... Erről a pengősről senki nem tud a kerek világon! Mikor lesz nekem még egyszer egy pengősöm?! Kis ostort veszek! Olyan piros cifrásat meg húsz fillérért savanyút!

Felléptkedtem néhány lépcsőfokon és belestem a boltba. Meisner bácsi nagyban vizsgálgatott valamiféle papirost a drótkeretes szemüvege fölött. Hűvös volt odabent, sötét és a nyitott ajtón át kifelé áramlott a petróleum szaga.

Még egyet léptem, aztán megálltam. A hátam mögül édes, főtt tengeri szaga lebbent az orromba. Megfordultam. Máté Pista jött fölfelé a lépcsőn, kezében jókora cső tengeri, azt majszolta útközben.

— Keményítőért jöttem. Hát te? — kérdezte.

— Én?... — Megzavarodtam. — Azt a kis ostort néztem... Azt a piros cifrásat... Ha egyszer pénzem lenne, hát azt megvenném... Meg húsz fillérért savanyút.

Úgy futottam el a bolt elől, mint akit űznek. Csak fel ne ébredjen addig az öreg!

A terebélyes bokor mögött lihegve lapultam, és kilestem a levelek közül. Gülü apó aludt. Kicsit feljebb emelte a fejét, míg odajártam; keze kifordítva pihent a térdén; mozdulatlanul.

Vigyázva közelebb óvakodtam. Lassan csúsztattam át bütykös ujjai között a pénzt. A pengőst! — nem vette észre. Megálltam előtte és néztem. — Szegény öreg! Szerettem volna végigsimítani ráncos kezén, vagy egy nagyot rikkantani, úgy feszengett bennem az öröm; ördög tudja miért. Szerettem volna én is adni neki valamit; de mit? Mi vagyona van egy magamfajta, senki legénykének?

A zsebembe nyúltam. Megtapogattam a csigámat. Beleöleltem a tenyerembe, mert nagyon a szívemhez nőtt már; aztán óvatosan odagurítottam Gülü apó kalapjába.

Történt — 1943-ban

Polgár István
Serkentő

Nem úgy, mint máskor, nem, ma reggel
a kakasok szavára kelj fel.

Nézd, már a fákon mennyi dísz,
rájuk aggatta április
tréfás kis tündére az éjjel
varázstudó, meleg kezével.

Köszöntsd a napot — nézd, kisüt,
s a hangyákat — nézd, hogy sürögnek,
simítsd meg csöpp füvét a rögnek,
s felejts el minden keserűt.

Herpai Zoltán rajzai

Joó Katalin

Öt nap apuval – a hatodik a ráadás!

IV. fejezet

Miközben kiderül, hogy a Rám nem rém. Apu felfedez valamit. Mindezek ellenére semmi különös sem történik.

Feltételezhető, hogy utoljára az építés idején volt ekkora harci zaj a házban. Akkor hatalmas daru emelte a paneleket. A munkások „Húzd még", „Feljebb!", „Így jó" kiáltása, a darukezelő integetései, a színes kocka alakú házak növekedése — valahogy ezt idézte a reggeli gyülekező.

Apu némi lelkifurdalással nézegette a négy nap alatt összegyűlt szennyes ruhát.

— Nem értem, hogy csinálja anyátok — mormolta —, naponta három atlétatrikó, gatyesz, zokni, ing vagy pulcsi... hogy a sajátjáról, meg az ágyneműről ne is beszéljek. Mikor mossa? Ki mossa?

Juszuf elkerekedett szemmel mondta:

— Hát a mosógép! Néha én is segítek, persze csak öblíteni... Anya szerdán és szombaton csinálja. De leginkább, ha nem vagyunk mind itthon.

Szó, ami szó, a fürdőszobai fregolin mindig száradt valami.

— De hát miért nem a szárítóban? — gondolkodott hangosan Apu. Juszuf kissé meglepődött.

Hogyhogy Apa ennyire tájékozatlan?

— Azt senki sem használja. Anyu azt mondta azért, mert magasan van a tizediken. Senki sem liftezik oda két inggel, fehérneművel, zoknikkal. Meg le kell menni előbb a földszintre a gondnok bácsiékhoz a kulcsért, aztán teregetés után megint le kell vinni. És fél nap múlva, amikorra megszárad a ruha, megint végig kell ezt csinálni. Anyu szerint fölösleges a szárító.

Apu szemében furcsa kicsi fények nyíltak.

A nagy felfedezés szikrái!

— Azt hiszem, valami nagyon okos jutott eszembe!

Ha nem mondja, akkor is megfigyelhette a fia, hogy utazás közben a szülők félrevonulnak, összedugják a fejüket, néha vitatkoznak, felkiáltanak.

— Akárcsak mi, amikor valamit akarunk — villant Juszuf fejébe az a délután, amikor az őrs először ült össze és elkezdtek tervezgetni amúgy istenigazában.

Mennyi ötlet és mennyi hülyeség hangzott el! És milyen jól megterveztek mindent!

Lehet, a felnőttek és a gyerekek között nincs is olyan nagy különbség?

Lehet, a felnőttek néha olyanok, mintha még gyerekek lennének?

Vagy igazából azok, csak az idő múlt el?

Mindenesetre nem bánták a gyerekek, hogy nyugtuk van a kedves szülőktől, s nem egrecéroztatják őket, hogy: ne lóbáld a lábad! Halkabban beszélj! Ne harapj olyan nagyot a szalámis zsemléből!

Hévvel mentek Szentendréig, onnan autóbusszal Dunabogdányig.

Először Dobogókő felé akartak menni, de Marianna anyukája azt mondta, onnan legyalogolni nagy út néki, inkább el sem indul. Hát így tervezték aztán a bogdányit.

A tűzrakó mellett letáboroztak. Van ott kicsi patak, árnyas erdő, védett tisztás, esőházikó, szalonnasütő.

Aki hegyet akar mászni, az Apuval elindulhat a Rámszakadék felé. Hogy átjut-e rajta — az igazán csak rajta múlik, mennyire kitartó, bátor, s ha elkezd valamit véghez is viszi.

Hazafelé hajóval jönnek majd. Erre külön fente mindenki a fogát!

Tulajdonképpen útközben nem történt semmi különös. A gyerekek eleinte mindent észrevettek, mindenkinek integettek. Aztán — ahogy ez máshol és máskor is lenni szokott — elpilledtek valamennyien.

De a patakparti árnyékos szép rész, s az eléjük meredő csodálatos hegyoldal megint tettrekésszé változtatta a csapatot.

Pistván állandóan azt kérdezte, hogy:

— Édesapa, merre van a rém?

Így aztán nem is csoda, hogy Marianna pici testvére is utánaseppegte, hogy:

— Mejje van az a jém?

Ezen külön nevetni kellett, olyan butusul csinálta! Juszuf arra gondolt, miért nyalják-falják a kisgyereket, ha valami ilyesfajta dolgot kérdez? Ha ő tenné ugyanezt, a legbűbájosabb mosolyával is, legfeljebb annyi telne a felnőttektől, hogy azt mondanák:

— Mit hülyéskedsz? Beszélj rendesen!

De hát a kiskacsát is szeretik az emberek, a kiscicának megbocsátják, ha bepipil a szobába. Próbálja meg ezt nagy kandúr korában! „Fúj, fúj, cica" — lesz belőle. Akár a kutyákkal. Szerencse, hogy Csucsu is pici. És a törpepapagájok ugyancsak. Tulajdonképpen ilyen apró madárnak kellett volna születni, akkor minden szavának örülnének! Annak is, hogy „Juszufka szép, puszi, puszi!" Egyszer kipróbálja, mit szólnak, ha papagájuk szólal meg? Vajon Pistván mit tenne?

Nevetni kellett.

Abbahagyta a merengést, mert Apu szólt:

— Alpinisták, gyülekező!

Ez a különös szó megmozgatta Pistvánt.

Kicsit nehéz volt kiejtenie, de sikerült. Aggodalmasan kérdezte apját:

— Én is al... izé al-pi-nista vagyok?

Mit tehet ilyenkor egy olyan atya, akinek az anyuja éppen Berlinben tárgyal? Csak nem hagyja itt, idegenek között másodszülött fiát? Legfeljebb félúton visszajön, ha nem bírja a meredeket.

Végignézett a vállalkozó kedvű kis társaságon.

Móni nagypapája nyolcadszor ismételte már, hogy édes lányom, nem való ez lánynak.

Erre Móninak egy ellenérve maradt:

— Űrhajós is volt már nő!

Mit mondhat erre a nagypapa? Bevonul az árnyékba, és kicsit bóbiskol.

Aztán hajrá! Irány a Rám-szakadék!

Apu előbb eligazítást tartott. Arról, hogy mindenki nézzen a lába alá, meg ha fáradt, akkor szóljon. Az sem szégyen, ha valaki útközben úgy érzi, hogy nem megy tovább, kifáradt.

Hűvös volt a szakadékban, alig ért be a nyári nap fénye.

A társaság szuszogott.

De mindenki ment tovább.

Apu kissé előbb haladt.

Időnként elővette a fényképezőgépet. És persze a fényszűrőt. Megfordult, úgy fotózott.

Így örökítette meg a házbéli gyerekek és kedves szülők első közös kirándulását.

(Évek múlva, amikor Marianna maga is anyuka volt már, sokszor mutatta a fotókat családjának: ez itt Bőci bácsi, látszik fáradt már. Ilyenkor a gyerekek megkérdezték tőle, hogy melyik vagy te anyu, és melyik apuka? Marianna büszkén mutatta saját képét és apuét, aki ezen a kiránduláson még csak ötödikes volt és Pipi névre hallgatott.)

Tulajdonképpen nem történt semmi különös.

Csak annyi, hogy amit együttesen elhatároztak a gyerekek és felnőttek, azt véghezvitték.

Kiderült, a Rám-szakadék nem rém és bármennyire nehéz a láncokba kapaszkodni, jó érzés, ha az ember visszanéz, és megállapítja, ezt meg tudtam tenni! Végigjártam a nehéz, meredek terepet. Aki nem hiszi, nézze meg Pistván édesapjának a felvételeit.

Vissza a táborba lejtős úton haladtak. Még virágot is szedtek közben. Apu magyarázgatta:

— Ez ezerjófű! Azt mondják ezer betegséget gyógyít.

Pistván kijelentette, nincs is ezer betegség és ő bizony jobban bízik a körzeti doktornéni gyógyszereiben. Ámbár a kicsiny, csillagszirmú virág nagyon barátságos.

Marianna anyukája odalent csapkodta a tenyerét, hogy: jaj istenem már olyan ideges voltam! És hogy bizonyára mindenki éhes, és irány a szalonnasütő.

Móni nagypapája javában helyezgette a nyársakat. Azt magyarázta, nem mindegy, milyen fajta fából készül a nyárs, mert mindegyik fának más a zamatja. Ő is így tanulta gyerekkorában.

Ami a szalonnasütést illeti, nem kellett senkit sem kínálni. Egyetlen kifogásuk volt csak, melyet Pistván így foglalt össze:

— A kuktában gyorsabban készülne!

Ezen aztán mindenki nevetett, mert ki látott kuktában sült szalonnát.

A hajóút csodálatos volt.

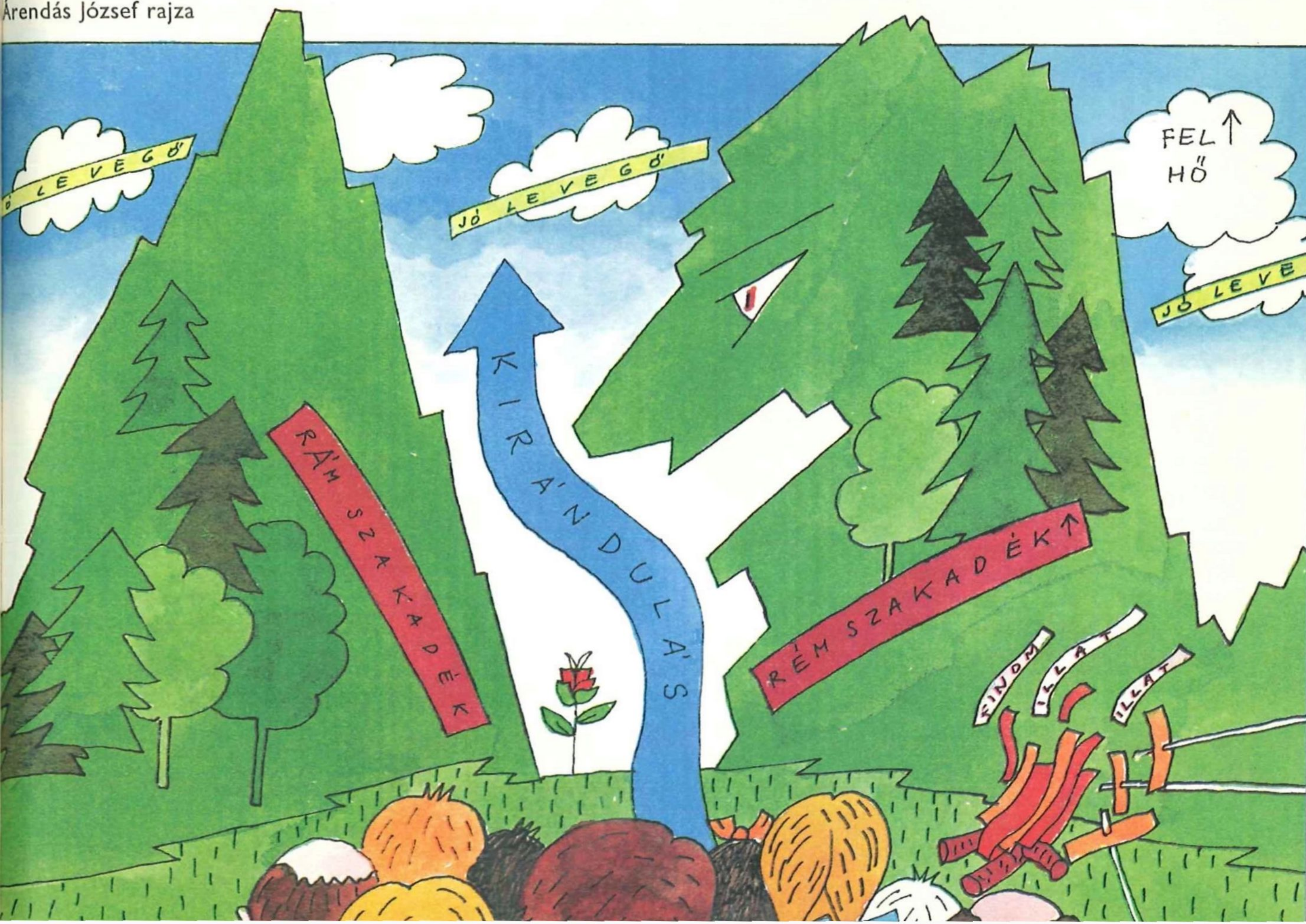
Hazaérve Móni kijelentette:

— Pista bácsit (ez Apu volt) azt hiszem, megválasztjuk a házbeli gyerekek kapitányává!

Így lett Apuból kapitány, akarata és szándéka ellenére. S hogy ez mi mindennel járt, arról lesz a továbbiakban szó!

Folytatása következik

Árendás József rajza

Hunyadi István versei

Kislinda nyuszikái

Haj, tillárom, Kislinda,
gondolj a két nyuszidra.
Egyik fehér, párja kormos,
ne koplaljon a két bajszos.
Asztalvégről kerül falat
kenyérhaj meg almacsutak.
Egyik Cunci, másik Muci,
folyvást rágcsálna a nyuszi.

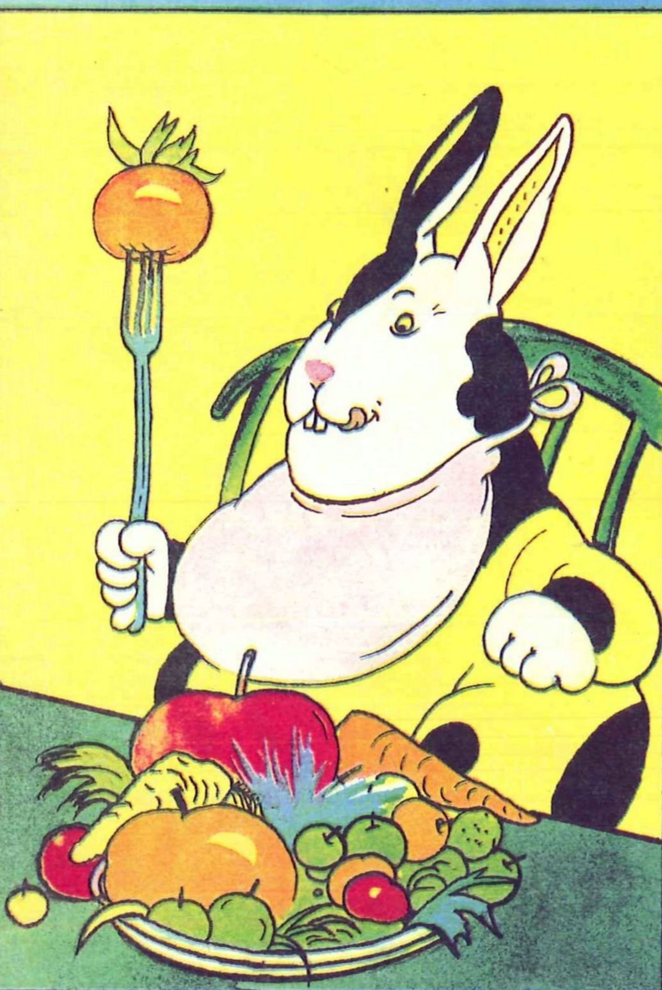
Korán nyüszög kicsi Linda
máris gondol a nyuszikra.
Reggelizne Cunci nyuszi,
a falatját kéri Muci.
Kis kezéből úgy kapkodják,
fölnyalnák az apró morzsát.
Kislindának nyula kettő,
majszol akár tizenkettő.

A nünüke és a hőscincér

„Kit gyászolsz, hőscincér?”
„Siratom anyámat,
siratom apámat,
egész retyerutyámat!”

„Kék a ruhád, nünüke,
örökké vidám vagy.
Honnan vetted, nünüke
csillogó ruhádat?
Az én gúnyám fekete,
cserélj velem, nünüke!”

„Nem cserélek, nem cserélek.
Az én ruhám azért kék,
a tavaszhoz illenék.
Hírét hoznám idele,
itt a tavasz ideje!”

Szűcs Imre versei

Aranyvessző, aranyág

— Aranyvessző, aranyág,
hány napból áll a világ?
— Nem tudom én, nem tudom,
de szirmaim kinyitom,
s talpig sárga ruhában
állok a napsugárban;
körülöttem zöld a táj,
kettőt sem lépsz, s itt a nyár.
— Aranyvessző, aranyág,
hát ez volna a világ?
— Nem tudom én, nem tudom,
de egyszer majd megsúgom,
hogy a tavasz és a nyár
mért röpül, mint a madár,
mért röpül, ha visszajár?

Gólya, gólya, gólya

Suhogtatja szárnyát
fölfeszül az égre
vitorlázva kereng
szíve örömére
úszik napsütésben
szárnyal szélfúvásban
pici pont az égen
kristály ragyogásban
jaj de magasan száll
míly közel a naphoz
száz béka sem csalja
vissza a tóparthoz
gólya gólya gólya
szárnyal messze szárnyal
lába rubint-piros
a kék óceánban

Békés Rozi rajzai

Néhány régi lepedő és...

— Tudod, mit szeretnék a szülinapomra? — hasalt mellém a szőnyegre Terka húgom.

— Arról szó se lehet. Drága és nem is lehet kapni — közöltem vele rögvest, ügyelve, hogy el ne veszítsem a fonalat. A matekot igyekeztem megfejteni, és az volt az érzésem, hogy jutottam valamire.

Terka lustán hanyatt fordult. Várt a sorára vagy ábrándozott.

— A csuda vinné el! Így se jó. Nem akar kijönni — morogtam, mialatt Terka ismét a hasára hengeredett.

— Jó neked! Csak forgolódsz itt, mint a rostonsült, és ha nem tudsz valamit, csak szólnod kell.

— Igen. Észrevettem. Drága és nem lehet kapni.

— Most már mindegy. Úgyis abbahagytam. Mondd gyorsan, mit szeretnél? Sőt, ha akarod, ki is találhatom.

— Nem hiszem. Tudod, én legjobban néhány hosszú, erős szöget szeretnék, meg... talán ácskapcsokat is. Úgy rémlik, az is kell. Még majd megkérdezem.

— Szögeket?

— Igen. Csak nem túl drága? Kalapácsot nem kérek! Azt majd hoz Asztalos Tomi. Nekik van nagykalapácsuk. Én kölcsönveszem az apuét. Az egyik gyorsabb, a másik könnyebb. A kisebbet jobban elbírom, és akkor rendesen eltalálom vele a szöget. Kis ütésekkel is bele lehet kényszeríteni a fába. Nem?

— Szöget verni a fába? Megbolondultál? A fa megbetegszik és kiszárad, ha megsértik a törzsét.

— Ki akarja bántani a fát?

— Most mondtad. Mit hülyéskedsz?

— Jaj, hát az nem olyan fa. Nem élő. Az csak deszka. Sok szép szál deszka. Amiből összeütjük Tomival meg Bali Csabival a nyári szállásunkat. Lassan hozzá kell fognunk, mert a szülinapomra terveztük az avatást. Azért is gondoltam, hogy a szögeket egy kicsit előbb kérném...

— Nyári szállás! Mit ki nem találtok!

— Meg akarjuk hívni a Leopárdot és a rajvezetőt is. Lesz műsor, bál, minden. A jelenet már kész Andersen A két gyertya című meséjéből. Tökjó mutatványokat láthatsz!

— Miért? Cirkusz is lesz?

— Veled nem lehet beszélni, akkor se, ha figyelsz — állapította meg a húgom és zavartalanul folytatta:

— Nyári Mónika anyukájától megkaptuk a kiselejtezett hálóingeket. Báliruhákat varrunk belőlük. A fiúk, csakis az egyszerűség kedvéért, burnuszban, turbánban jönnek, mint a sejkek, maharadzsák. Néhány régi rossz lepedő és kész. Olyan buli lesz, de olyan... Képzeld el Márta néni arcát! Hogy fog nevetni! Ja, és el ne felejtsem, írtunk Laci bácsinak is. Azt válaszolta, hogy sajnos, az építésvezető teendőit nem vállalhatja, de ahogy levélben lehet, majd segít. Mi leszünk az első távirányított építőbrigád.

— És miből akarjátok összeütni azt a nyári rezidenciát? A mai építőanyag-árak...

Görög Júlia rajza

— Mondtam már: deszkából.

— Van neked fogalmad arról, mibe kerül egy köbméter deszka? Mert nekem nincs. Azt se tudtam, hogy köbméterben adják-veszik. De azt igen, hogy a te kis polcod nagyjából egy százasba került.

— Ejha! Annál jobb, hogy megvan a deszkánk. Mind!

— Honnan?

— Innen-onnan. Egyszer, emlékszel, mikor elmaradt az őrsi, mert fájt a torkod... Na, akkor állapodtunk meg, hogy gyűjteni fogjuk a fát. Őrsi tagdíj: két deszka. Ok nélküli bizalmatlanság: egy deszka. Egy ronda szó: egy deszka. A „kidobós" közben sportszerűtlenkedés a labdával: egy deszka. Nyelvbotlás kinevetése: egy deszka... nem is tudom hirtelen, mire róttunk még ki bírságot, de az biztos, hogy Tomiék pincéjébe már alig fér el. Az lett a szokásunk, hogy ha találtunk valahol kidobva valami jó kis faanyagot vagy szétszedhető deszkának valót, megfogtuk és befizettük. Aztán vagy le-szabálytalankodtuk vagy sikerült megállnunk, hogy nem.

— Terka, ti zsenik vagytok! De... ha, mondjuk, véletlenül mégsem sikerülne az az építkezés...

— Hogy akkor mi lesz azzal a rengeteg fával?

— Igen. Mert egy építkezés olyan bonyolult. Némelyik mérnöknek sem sikerül jól.

— Több tervünk is van, ne félj. 1. elkészítjük végre az új játékpolcot a búvóhelyünkre. Persze, csak Laci bácsival, ha hazajön. Ahogy megbeszéltük: négy sorban, faltól falig. Ahhoz sok anyag kell. 2. Ha marad fa, egyenként ajándékozzuk el, amelyiket lehet, szépen megcsiszolva, lakkozva, festve, kívánság szerint. 3. A legrosszabb deszkákat, a túl csomósakat, öregeket, szőröseket, repedteket Balázsi néninek adjuk. Neki fafűtéses a cserépkályhája. És van baltája.

— Ez mind szép, sőt, de ha nem lesz avatás, mi lesz a bulival?

— Téged nagyon kimerített az a kis fejtörés az előbb. Mi lenne? Mi más lehetne, mint egy tökjó vasárnap.

— Nem marad el?

— Pont a szülinapomon?! Aki bújt, aki nem, meglesz.

— Csak a lecke nem lesz meg, ha eldumáljuk az időt.

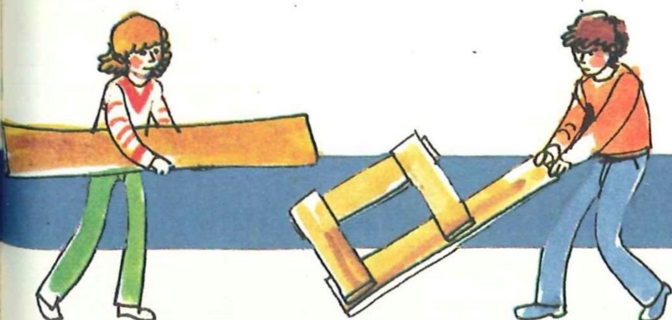
Már azon voltam, hogy gyors támadással egyszerűen két vállra fektetem a húgomat, úgy csikarom ki belőle az ígéretet, hogy most már elhallgat. Nem tehettem. Ott terpeszkedett a nyitott füzet. (Még összegyűrődik!) A lapokra meredtem, és akkor váratlanul megláttam a megoldást. Benne volt a füzetemben, nyilvánvalóan. Kész csoda, hogy előbb nem vettem észre. Hurrá! Már csak részleteznem kell — gondoltam.

— Három kiló szög! — rikkantottam, mint mikor valaki mulatni akar és hatalmas puszit nyomtam a húgom arcára. Aztán nekihasaltam a munkámnak.

— Csak aztán anyuéknak egy szót se! — folytattam később, halkabban. — Nem mintha a zsebpénzemet bánnák, csak hadd örüljenek még, hogy megnőtt az étvágyam mostanában.

Józsa Teréz

Mikor a kis királyfi elindul – és később

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer Nógrádban, a titokzatos Salgó várának tövében egy kicsiny település. Salgóbányának hívták. Szorgos bányászok lakták, akik büszkék voltak mesterségükre, de arról is híresek voltak, hogy mindig megértették és szerették egymást.

A bányászcsaládokban legalább két-három gyerek nevelkedett, s indult, ha felcseperedett, a telep egyetlen iskolájába. Nem idegen helyre. Ismerte szülei, nagyobb testvérei szavaiból, akik mind-mind benne voltak a CSAPAT-ban. Igen, az úttörőcsapatban. Közösen alakították meg felnőttek és gyerekek, tanárok és diákok, mindjárt a felszabadulás után. Ráadásul duplán, mert akkoriban még két tömbben szerveződtek lányok és fiúk. Szabó Klára és Csoma Vilmos csapatvezető neve mellé Pék Jánosé is hamar bekerült az alapítók krónikájába. Pék János a bányában kereste kenyerét, nem volt tanár, de szerette az úttörőéletet, a gyerekeket. Az egyesült csapat új vezetője Vadászi László lett.

Nem volt hozzá raja

— Rengetegen segítettek. Nem volt nagyon nehéz. Mindenki azt vállalta, amihez legjobban értett.

Vadászi László fejtörés nélkül sorolta a neveket, meleg szeretettel emlegetve viselőjüket.

— Marika volt az egyik oszlopos ifivezetőnk. A gépkocsi ügyeinket meg az édesapja intézte. Péter Tibor ifjú kollegámra is mindig számíthattam. Oláh Miklós a bánya gépkocsivezetője pedig nálunk rajvezetői rangot kapott. Raja az nem volt hozzá, legalább állandó raja nem, de mindig több rajnyi gyerek vette körül, akár dolgozott, akár kirándulni indult... Pék Jancsit említettem, Szabó Gyuszi bácsit még nem. Sipos bácsi, Lónyai bácsi meg a kőművesek mind, mind jöttek, hívásra és anélkül.

Ha nem jött a bánya, az azt jelentette, hogy ott kell a segítség. Akkor ment az iskola, a csapat. Egy-egy vasárnap (!) 70—100 csillét is megraktak *molinóval.* (A szénporból rakott, furcsa kis dombokat nevezték így.) Egysorban dolgoztak gyerekek, ifik, tanárok, nagynénik, keresztapák és mind a jóbarátok. Estére feketék lettek, el is fáradtak alaposan, de mindig jókedvűen mentek haza. Megkeresték a nyári táborozásra valót. Nyaranta aztán mentek Pécsre, Debrecenbe, a Balaton mellé.

A legény halála

Telt-múlt az idő. A csapat tizenöt éves lett, olyan korú, amikor a legkisebb királyfi éppen elindul világot látni, vagy a jószívű szegénylegény szerencsét próbálni. A csapat is szerencsét próbált: készült a születésnapjára.

— Úgy ünnepeljünk, hogy egyben megemlékezzünk azokról, akik megfizették az árát mostani nyugalmunknak.

Ez volt a csapat döntése. Aztán mindjárt nekiláttak egy emlékmű építésének. Nem messze az iskolától állították fel szelíd- és vadgesztenye óriások bölcs társaságába. Arra a térre, ahol az öregek tanúsága szerint egy szovjet katona elesett a harcban. A katona nevét az öregek sem tudták. Nem volt rá érkezésük, hogy megkérdezzék. De azt tudták, hogy a fiatal legény halála megfizethetetlen áldozat.

A köveket a csapat tagjai maguk fejtették ki a régi kőbányából. Angyal András kőműves segítségével is készült az építmény. Az emlékműre végül táblát erősítettek:

1945—1960
Felszabadulásunk emlékére állította
a 133. számú Zrínyi Ilona Úttörőcsapat

A táblát Angyal András szerezte és íratta rá a megemlékező sorokat. A munkáról sehol sem készült számla. Azt is szívességből tették.

Hazavitték a házat

Szerettek volna csapatotthont is, hát újból munkához láttak. Salgótarján városától kaptak egy épületet a lebontandók közül. Azt a rossz házat szépen megfogták, hazavitték, aztán gondosan lerakták. Hát ennyi volt, csak éppen a ház közben nagyobb lett és egészségesebb: olyan 100 négyzetméternyi. Volt egy nagyterme, két kis őrsi szobája. Ugye, hihetetlen? Pedig igaz. Az is igaz, hogy a dolog eltartott vagy négy-öt esztendeig. Hanem annak elteltével Salgóbányán egyetlen ember sem akadt, aki ne tett volna valamit a csapatotthonért. Az alapját az éjszakás bányászok rakták le reggelenként, munkából jövet. Előtte ifik, szülők, gyerekek kalapálták a bontott-téglát, amit persze, szintén bányászok fuvaroztak az építkezés színhelyére, amikor szerét ejthették.

A házavatás mégis elmaradt. Salgóbányán megszűnt az iskola. A gyerekek, mind a 120-an a salgótarjáni Pe-

tőfi iskolába kerültek. Megszűnt a bányaművelés, a fogaskerekű kis hegyivasút, a csöppnyi, saját építésű strand-medencében a vidám lubickolás. Salgóbányát körzetesítették. A bányászokat, iskolásokat, óvodásokat, vagyis az egész települést, szőröstül-bőröstül beszippantotta a fejlődő iparváros, Salgótarján.

Még szurkolnak az idegenek

Az emlékmű felavatása óta huszonhárom esztendő telt el. Az ifivezető-Marikából Bálint Tamásné lett, akinek a fia Salgótarjánban úttörő. Angyal András, akit már akkor Andris bácsinak szólítottak, most jó hetven esztendős. Salgóbányán hallgatja a csendet. Vadászi László csapatvezető is Tarjánban dolgozik. A megyei gyermekvédő új intézményének igazgatója. Ő nem költözik be a városba. Péter Tibor, a régi tanárok legifjabbja Nagybátonyban helyettes igazgató. A bányászok egy része új szakmát tanult.

Az iskolában állami gondozott gyerekek laknak. Ők törődnek az emlékművel. Gondozzák a parkot körülötte és nevezetes évfordulókon, a mostanin is, virággal díszítik. A régi házakban a városbaszakadt fiatalok csak hétvégi pihenőt tartanak. Az öregek egyedül maradtak. Készül már a napközi otthonuk. Az iskola lakóinak most alkalmuk nyílik egy kis segítségre. A gyerekek tervezgetnek. Kicsit szurkolnak, hogyan fogadják jószándékukat az öregek, hiszen ők itt, Salgóbányán idegenek és maguk is segítségre szorulnak. Nem tehetnek helyzetükről. A hajdani csapatvezető bátorítja őket: mindenki adhat, tehet valamit másokért. Az ember nem élhet úgy, hogy csak elfogadja a helyzetét, beletörődik abba, ami jut neki.

A salgóbányaiak fiai, unokái még ismerik a régi telep és csapat történetét. Az összetartozás, a szeretet, a megbecsülés biztonságot adó érzését. Azt a fajtát, amely a közös munkában erősödik. Amely nélkül szegényebb az ember és kevesebbre képes. Újra átélni, fiaikkal is megismertetni azonban valahogy nehezen sikerül mostanában. Pedig emlékezni is azért érdemes igazán, Salgótarjánban és másutt: gyorsléptű iparvárosokban, szántóföldből hirtelen kinőtt gyártelepeken, öregedő, átrajzolt arcú kis és nagy településeken egyaránt.

Józsa Teréz

Apukám az udvaron dolgozik.
Major Lajos 3. oszt. tan. munkája
Debrecen, Szabó Kálmán u. 3—5.

Trombita harsog, dob pereg

Irta: Papp László
Rajzolta: Herpai Zoltán és Kiss-Illés Róbert

5. Tűzkeresztség Szolnoknál

Március 4-én Damjanich Cibakházánál átkelt a Tiszán és Tiszavárkonyig hatolt észrevétlenül.

Közel a nagy pillanat.
Szolnok a tiszai átkelés kulcshelye.
Ki kell verni az ellenséget!

z, hogy hajnalban támadunk?

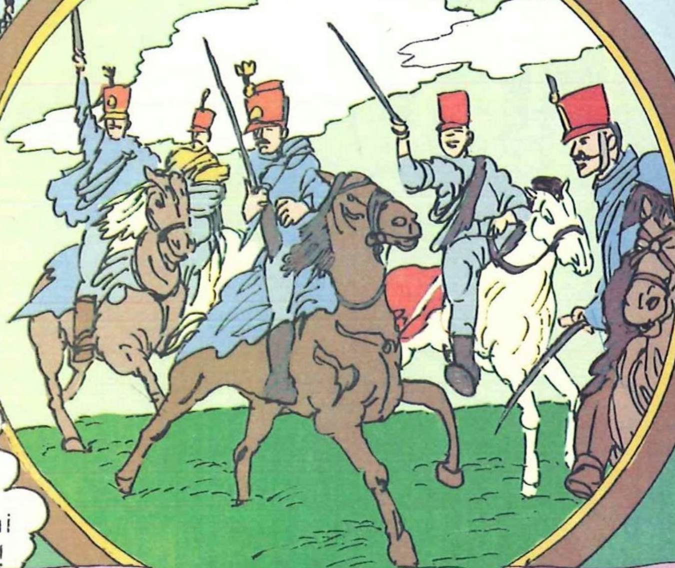
Igaz. De tedd el a dobot. Damjanich megtiltotta a dobolást. Állítólag meg kell lepni az ellenséget.

No legények, éles a kasza, heg a szurony, tele a tölténytáska? Bátorság is akad?

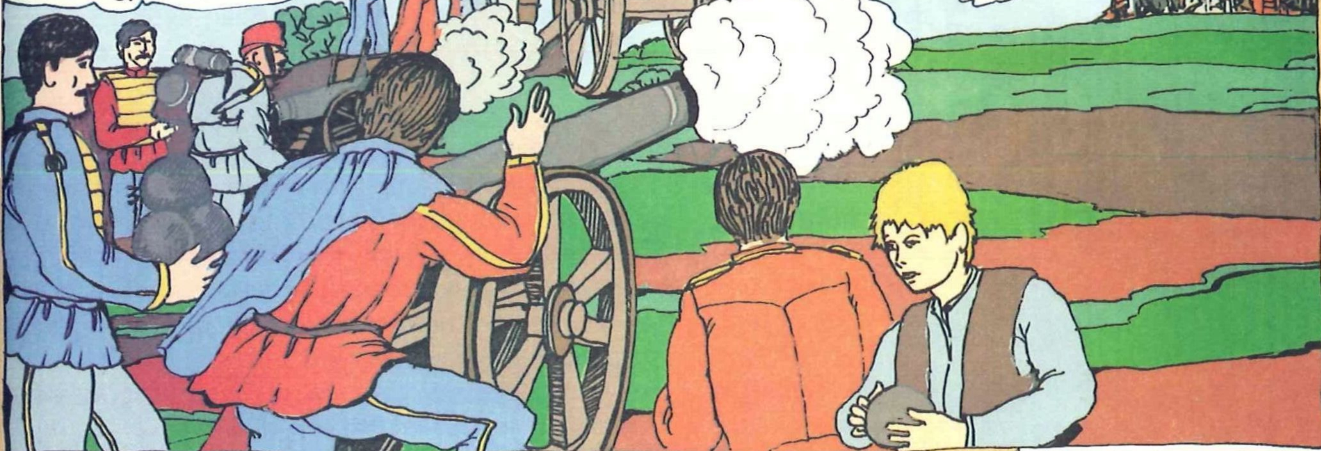
Éles!...

Minden rendben! Kezdhetjük!

Van!...

Támadás Szanda felől...
Nyomorult csőcselék!
Néhány kartácslövéstől,
hogy fognak ezek rohanni
vissza... aki még teheti!

Folytatása következik

Dobra verjük

Lakodalomban. Nem akármilyen lakodalomban jártak a Veszprém megyei Lovászpata kisdobosai és úttörői. Aranylakodalomra hívták meg őket: Nagy Antal és Bokodi Erzsébet ötven együtt töltött esztendő után ismét megerősítette egykori házasságkötési szándékát. A gyerekek virágot, ajándékokat vittek a házaspárnak. És, ha hiszitek, ha nem, azonnyomban kaptak is érte valamit. Példát a megértő szeretetről, hűségről, állhatatosságról.

Matematikusok. Kis matematikusok körében barátkoznak, ismerkednek a kótaji gyerekek a számtan-mértan rejtelmeivel, amíg kicsik. Harmadikos koruktól hatodikig (minden osztályban külön-külön) járhatnak és járnak is a „matekosok" körébe. A hetedikesek szakkörben folytathatják a matematikával a barátkozást. A megyei matematikai versenyeken mindig a kótajiak viszik el a pálmát. Akit ez meglep, az még nem tudja, amit Kótajban már rég kitaláltak: az agynak is rendszeres tornáztatásra van szüksége. Az edzés bármikor elkezdhető anélkül, hogy izomláztól kéne tartani.

Kipróbáltuk. Nem mi, a szarvasiak próbálták ki, de mi is készségesen elhisszük nekik, hogy bevált. Kipróbáltuk, továbbadjuk címmel rendeztek találkozót nemrég őrsvezetőknek, rajtitkároknak. Érdemes lenne másutt is hasonló találkozót, beszélgetést szervezni. Gyorsan, élőszóban cserélhetnének gazdát a jó tapasztalatok.

Meseverseny. A nógrádi kisdobosoknak rendeztek meseversenyt a minap. A hétfordulós küzdelemben, mit gondoltok, ki lett a győztes? A Micimackó őrs. Hiába, a név kötelez. Bravó, Micimackók!

Környezetvédők. Aggtelek környékén több iskolában nemrég környezetvédő őrsök alakultak. Az egy cél érdekében szövetkező őrsök egy környezetvédelmi baráti kört alkottak. Székhelyük Szendrő. Remélhetőleg a gyerekek és felnőttek összefogásával sikerül az aggteleki tájvédelmi körzetet megóvni, gondozni, mindannyiunk örömére.

Olvasmánymozi. Bármilyen furcsa, így nevezik Békéscsabán, az új ifjúsági- és úttörőházban újabban sorozatban megrendezett filmvetítéseket. Általános iskolásoknak ajánlott vagy netán kötelező olvasmányok jelennek meg a mozivásznon. Kedves békéscsabai kisdobosok és úttörők! Érdemes bekukkantani.

Nyuszi-doboz. Ez a nyuszi henger alakú doboztestből áll. A téglalap alakú rajzot vágjátok körül és hajtsátok henger alakúvá. A pettyes sávot kenjétek be ragasztóval és tartsátok, nyomogassátok, míg meg nem szárad. A doboz alja a sárga kör lesz. Itt is hajtogassátok a doboz belseje felé a pettyes nyelvecskéket és ragasszátok a hengerhez. A rajzon látható, hová tegyétek a karokat, lábakat, füleket. A farkinca egy kis vattacsomó, a bajusz néhány szál fonal, amire ráragasztjátok a fekete orr pettyet. A nyuszi ül. Dobozába tehettek pár szem csokit, tojáscukrot. Kedves ajándék lehet belőle a kisebbeknek.

Garai Péter

A békaköltő

A tó peremén néha
ül egy néma béka.
Messzire néz, méla;
konyul szája széla.

Éhes, így bánatos,
épp ezért duzzog ott,
két napja, hogy evett
egy sovány szúnyogot.

Nem szólal, hiába
lesem, hogy brekeg-e,
elfogyott a szúnyog,
— és nincsen ihlete!

Szombaton kirándultunk -en -ön át gyalogoltunk.
Sáros volt az ösvény,
meglátszottak rajta a STB
Mint egy -ből úgy olvastunk belőlük.
Megtudtuk, hogy éjjel jártak erre, és
nemrég sétálgatott itt egy . Egyszer csak
megpillantottunk egy -t. De csak 1-et. Mellette
2 rendes volt. Ez a 3 nyom lépésenként meg-
ismétlődött: 70 cm STB
Nem tudtuk elképzelni mi a rejtély -a

Talán egy ↓

vagy egy

\+

egy

Siettünk

hogy utolérjük a fura szerzetet!! -Nem láttál erre egy -t, vagy egy -t + egy ? kérdeztük. Máté elnevette magát.

a nyomok egy nagy tölgyfához vezettek...

...ott találtuk Mátét, az ifivezetőnket.

EZ GYANÚS VOLT!!!

Észrevettük a -ját. Az alsó végére egy papírból kivágott volt erősítve.

← így tett minket – tréfából – →

-vá Máté

Írta Gyárfás Endre, rajzolta Koltai Éva

Tornázunk
Üveges Andrea munkája,
Kazincbarcika

Postafiók 100

Aki olvasta az Egri csillagok-at — márpedig ezt a csodálatosan szép könyvet előbb-utóbb mindenki elolvassa! — tudja, hogy híresek voltak az egri nők, asszonyok és lányok. Ott harcoltak a bástyákon, forró szurokkal, lobogó meleg vízzel locsolták a felkapaszkodó törököket. Egerből gyakran kapunk levelet, ügyes-szép beszámolókat. **Kovács Helga** (Eger, 3300 számú általános iskola 3. D osztályos) írásából:

„Két éve állandó olvasója vagyok a KISDOBOS-nak. Érdeklődéssel figyelem a Postafiók 100 rovatot és az „Ötletpályázat"-ot. Rajom nevében szeretnék én is beszámolni arról, hogyan töltjük szabad szombatjainkat. Ebben a mozgalmi évben úgy terveztük programjainkat — és ezt ajánlhatom másoknak is! — hogy havonta l e g a l á b b egy hétvégét együtt töltsünk a szülők bevonásával. Amikor a „Barátunk a múzeum" akciót teljesítettük két jó és maradandó élményt szereztünk. Részt vettünk szüleinkkel és testvéreinkkel — sok ici-pici is volt köztük! Az egri várban rendezett játék és zenei foglalkozáson. Bábelőadást láttunk és a Fuszulyka együttes régi hangszeres bemutatóját hallgattuk meg, mely számunkra egészen új volt! Következő alkalommal megnéztük a Vármoziban az Egri csillagok filmet. Nagy élmény volt az eredeti helyszínen filmet nézni a védők hősies küzdelméről. Közösen elmentünk Gárdonyi Géza sírjához, és virágainkkal díszítettük azt. Reméljük, hogy minden hónapban szabad szombati elképzeléseink ilyen jól sikerülnek és ilyen sokan jönnek el!"

Ha nem is egri a szerzője következő levelünknek, mégis Egerhez kapcsolódik. **Batka Norbert** pajtás (Szederkény 7751. Petőfi S. u. 30): következik:

„Nagyon szeretem a történelmet és az irodalmat. Sokat olvasok. Most rátérek a tárgyra: kérem, könyörgöm, legyenek szívesek megírni, hogy az egri várnak hány oldala van, és ha lehet, küldjenek fényképet. Én ugyanis elhatároztam, hogy kivágom és elkészítem az egri várat. Ehhez azt is tudnom kéne, milyen nagy a vár?"

Nagyon kérünk benneteket kedves olvasóink — elsősorban az egrieket! —, segítsetek Norbinak és leveleiteket megadott címére küldjétek el! Ugyanis a MAGYARORSZÁG útikönyvben annyi feljegyzést találunk, hogy elnyújtott, ötszögletű Eger vára. Gárdonyi az Egri csillagokban teknősbékához hasonlítja. No de ez nem elég ahhoz, hogy egy vár felépüljön — hacsak kartonpapírból is! Tehát: — segítsetek!

Most, hogy Norbi címére kérjük a válaszokat, még más is idekívánkozik. Többen külön levelezőtársakat keresnek. No, mi a szerkesztőségben a leveleket összegyűjtve, amikor épp elég van már, kiküldjük a címeket. Pl. van egy képeslapgyűjtő negyedikes, aki ugyanilyen érdeklődésűvel levelezne, s ha van ilyen, elküldjük a címet. De nem mindenki írja meg, milyen levelezőtársat szeretne! Azoknak a pajtásainknak azt javasoljuk, hogy a POSTAFIÓK-ban közölt szerzőink, vagy ÖTLETPÁLYÁZAT, esetleg OLVASÓINK ÍRTÁK vers, fogalmazás írójának küldjék el leveleiket. Igen sok rajzon pontos cím található. Ezzel is segíteni kívánjuk a barátságok kötését!

Ö — mint **Ö**tletes leveleiteket állandóan és folyamatosan várjuk. A sikereseket azért tesszük közzé, hogy mások is kövessék.

Közeleg — vagy mire ezt az írást olvassátok már el is múlt — a húsvét. Mi mást küldhetne a Postafiók húsvéti ajándékul, mint jó, vidám tavaszi játékot — méghozzá a POM-POM, a SÜSÜ, a SÁRKÁNY, a TÉLI TÜCSÖK és sok más kedves és kedvenc könyv szerzője, CSUKÁS ISTVÁN „AZÉNJÁTÉKOSKÖNYVEM"-éből egy vidám tavaszi játékot. Címe: *Fusson a hármas! Jó sokan játszhatják. Kiolvasunk három játékost, s megszámozzuk őket: egyes, kettes, hármas. A többiek nagy kört alkotnak, és sorban háromig számolnak: egyes, kettes, hármas! Mindenki jól jegyezze meg a számát. A három kiolvasott játékos a körben ődöng, futkos, majd az egyik titkos jelre elkiáltja a saját számát, mondjuk ezt: „Fusson a hármas!" Erre a körben álló összes hármas elindul, és helyet cserél. A belső hármas meg igyekszik beállni valamelyik üres helyre, ha sikerül, az lesz a körbeli hármas, akinek nem jutott hely! Titkos jelre újra kiált a körbeállók valamelyike. (Titkos jel lehet az is, hogy ketten egyre mutatnak, vagy az egyik az ujján mutassa, melyik szám kiáltson, vagy kacsintással megegyeznek — mert egyszerre csak egy számot szabad kiáltani. Ha két szám hangzik el, nem érvényes.) Jó játékot és szép tavaszi időt kíván a*

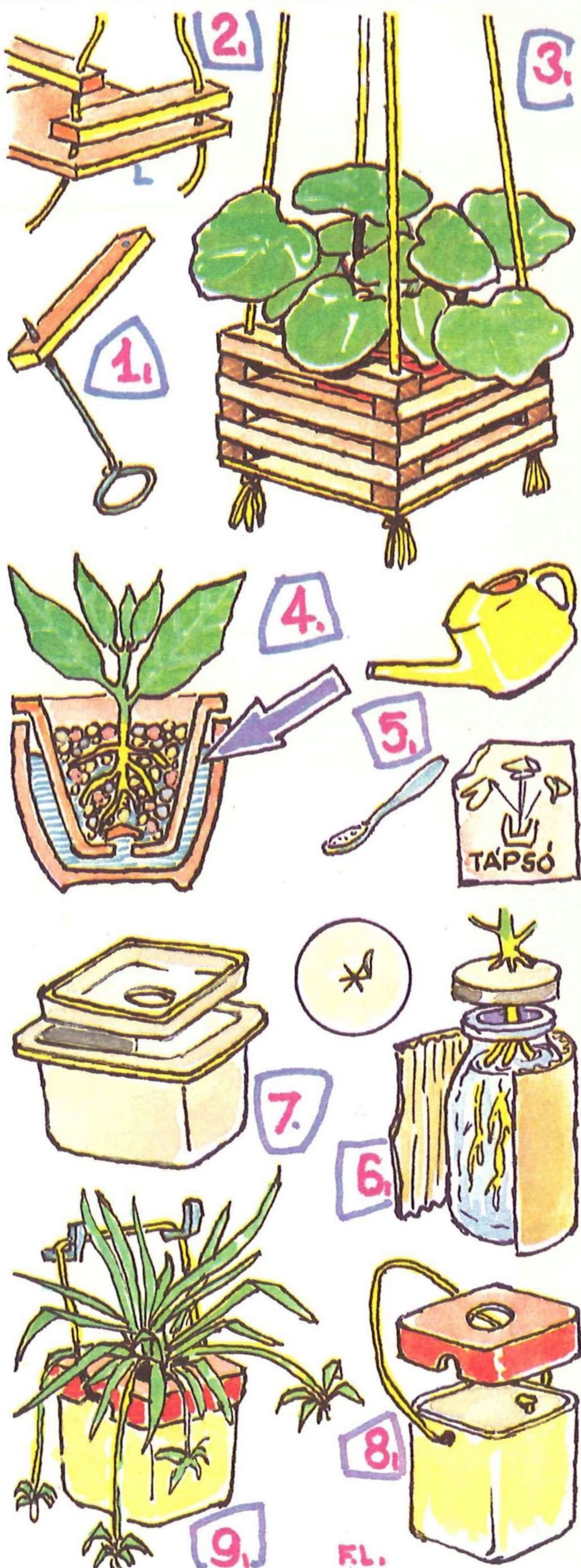
Ferkai Loránt: Szobanövényekről

Szebben fejlődnek a szobai növények, ha több világosságot, levegőt, napfényt kapnak. Ha van erkélyetek, most már mindenképpen vidd ki őket. Ha kicsi az erkély, úgy felfüggesztve, falra akasztva biztosan lesz hely számukra. Első rajzaink egy felfüggeszthető cseréptartót mutatnak. Barkácsboltban végy kb 2 × 2,5 cm keresztmetszetű lécet, csiszold meg azokat üvegpapírral, majd vágd mondjuk 20 cm hosszú darabokra. Ez közepes cserépéhez lesz jó, s így kell belőlük 24 db. Végeihez közel fúrd át valamennyit (1. ábra), keríts egy 20 × 20 cm nagy deszka- vagy farost lemezt (2. ábra L), sarkait fúrd át, majd az ábra szerint fűzd fel a kellő hosszúságú 4 tartózsinegre az öszszes alkatrészt. A 3. ábrán látod, mi lesz az eredmény. A fárészeket lakkozd vagy fesd be vidám, világos színekre zománcfestékkel. A cserép alá tégy tányérkát.

Nagyon érdekes dolog a szobanövényeknek föld nélkül történő nevelése. A föld tápértékeit tápsókkal pótolva nagyszerűen eltarthatod szinte valamennyi kisebb növényeteket. Kapni ehhez kettős falú cserepeket (4.), a külső díszes és zománcozott, a belső közönséges égetett agyag. Hogy a növény — amelynek gyökereit tisztára mostad — megálljon bennük, apró szemű kavicsot szórj a gyökerek közé. Az e célra árusított tápsóból a használati utasítás szerint oldj fel mondjuk egy liternyit, kis kannával, (5.) töltsd a cserepek közé, s máris figyelheted, milyen jól érzi magát a növény. Ráadásul, ha elutazol nyaralni, nyugodtan otthon hagyhatod a „vízkultúrás" növényeket, de akkor ne hagyd a napon. Pár hetenkint utána kell töltened a tápoldatot, s kéthónaponként teljesen cseréld is ki. Vízkultúrában dugványokat is meggyökereztethetsz!

Ha a kettős falú cserepet drágának találod, úgy fogj egy kb. literes, széles szájú üveget (6.), keress a tetejére illő műanyag fedelet, közepét csillag alakban vagdosd be, ezek a csúcsocskák tartják majd a növényedet, s tölts az üvegbe — akár kavics nélkül is — tápsóoldatot. Mivel a világosság hatására az üveg belső fala hamarosan megzöldül, algabevonatot kap, célszerű egy hullámkartonnal, színes pvc-fólia csíkkal, alufóliával körülcsavarni.

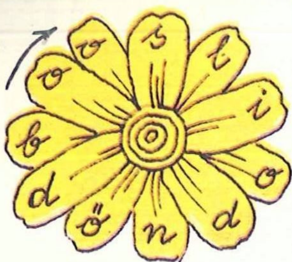
Fedeles műanyag dobozok (7.) is alkalmasak edénynek. Fedelükön vágj lyukat, s hogy a növény ne dőlhessen el, csavard körül a szárát keskeny habszivacs csíkkal, vattával, gézzel. Felfüggesztéshez, falra akasztáshoz, szigetelt villanydrótot, zsinórdarabot ügyeskedj az alsó edény két pontján fúrt lyukba (8.). Ablakpárkányon, falra függesztve (9.) szépen mutatnak növényeid, például a pletyka (tradescancia), begóniák, aszparáguszok, a rajzon látható sáslevelű klorofitum és még sok más.

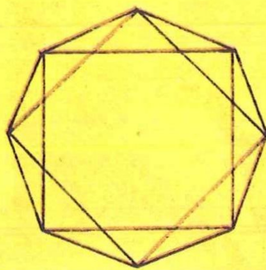

Áprilisi fejtörő

Egy vonallal

rajzoljátok meg ezt az ábrát.

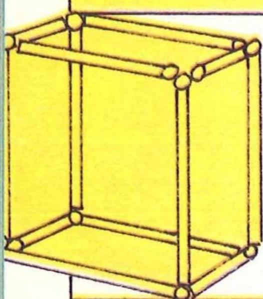

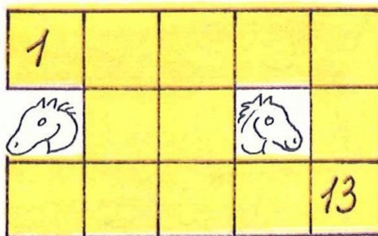
Áprilisi virág

Olvassátok el, mit írtunk a virág szirmaira a nyíl irányában kettesével haladva.

Gyufarejtvény

Képzeljétek el, hogy gyufákból ezt a kockát alakítottátok ki. Összesen 6 négyzetlapja van. a) Hogyan kell elvenni 2 gyufát úgy, hogy 3 négyzetlap maradjon? b) Hogyan kell elvenni 3 gyufát úgy, hogy 3 négyzetlap maradjon? Az elvett gyufaszálakat szaggatott vonallal jelöljétek.

Lóugrás

Ebbe a mezőbe írjátok be lóugrás szerint haladva 1—13-ig a számokat. Nem könnyű!

Keresztrejtvény

Vízszintes: 1. Névelővel a legszebb érzés. 10. Fog is, tojás is van ilyen. 11. Mária becézve. 12. .... bikavér (borfajta). 13. Kis madár, visszafelé. 14. Zűrzavar. 17. Énekhang. 18. Ékesség. 20. Gyors. 23. Előzz vége. 24. Túlízesít. 26. ...torbágy. 27. Igekötő. 28. EJl. 29. Zebra közepe. 31. Testünket fedi. 32. Ital. 34. Híres.

Függőleges: 1. Itt jó most kirándulni, névelővel. 2. Igazság vége. 3. Zápor mássalhangzói. 4. Férfinév. 5. Fogoly. 6. Lármás kis madársereg, kezdőbetű nélkül. 7. Irat betűi keverve. 8. Földművelő eszköz. 9. Ilyen az idő. 14. Lánynév. 15. Névelővel, bika dísze. 16. Kötőszó. 17. Nem fel. 19. Ruhának, kabátnak van. 21. Úttörőköszöntés. 22. Budapesti Sport Egyesület. 24. Elhagy az úton. 25. ÓJ. 30. Igekötő. 32. Azonos mássalhangzók. 33. EE.

Olvassátok össze a beszínezett négyszögekbe kerülő betűket. Ezt kell a keresztrejtvényből beküldeni.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
10			11					
12				13				
	14	15		16			17	
18			19	20	21	22		
23				24			25	
26			27			28		
29	30		31			32	33	
34								

Figyelem! Fejtsétek meg a rejtvényeket, tegyétek félre a 8-as számot a bal felső sarokból, és majd a májusi feladatokkal együtt küldjétek be szerkesztőségünknek.

kisdobos

A Magyar Úttörők Szövetségének gyermeklapja XXXII. évf. 4. sz.
Szerkesztő: Kelemen Sándor

Levélcím: Kisdobos szerkesztősége, Budapest, Postafiók 100. 1502 Telefon: 660-162
Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat. Felelős kiadó: dr. Petrus György
Kiadóhivatal: Budapest VI., Révay u. 16. 1374 Telefon: 116-660. Terjeszti a Magyar Posta
Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél a Posta hírlapüzleteiben
és a Posta Központi Hírlapirodánál (KHI) Budapest V., József nádor tér 1., 1900 közvetlenül
vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámlára.
Megjelenik évenként tíz alkalommal.
Előfizetési díj 1 évre 55,—Ft, I. félévre 33,—Ft, II. félévre 22,—Ft, negyedéves előfizetés nincs.
Készült a Kossuth Nyomdában. 83.0098. Felelős vezető: Bede István vezérigazgató
INDEX: 25.442
HU ISSN 0450-3287
Kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.
A címlap **Felvidéki András**, a hátsó címoldal **Vida Győző** munkája.

Kányádi Sándor: Rigók

Tegnap egy rigó
fönn a fán
füttyentett egyet,
s azután

tovaröppent
a szomszéd fára.
Ott várta
a párja.

És a párja is
füttyentett egyet.
És együtt a harmadik
fára röppentek.

Egy fa — egy fütty.
Így szálltak fáról fára —
s reggelre kizöldült
a környék minden fája.